
Szakács Eszter

ÚJ ÉLET

Visszatérő álmom, hogy leég a lakás.
Vagy míg elutazom, teljesen kirabolnak.
Hogy onnantól élhessek, mint valaki más.
Hogy parketta-tavon alvó, legyek a csónak.

Nem bástyázna körül mindenféle lom.
Mézcsurgató, ködlámpa, bevásárlólista.
S a polctalan, képtelen, hófehér falon
csak tükör lógna, az is befelé fordítva.

Mert mélyére nézve mindig másokat láttam.
Bármilyen időben és bármilyen helyen.
Még félnék abban az újfajta tágasságban.
Még félnék rágondolni, nem lesznek velem.

Hogy mindenem, mit füst vagy rabló vinne el,
lakatlanná vált tükrök mélyében hever.

RÓLAD, RÓLAM

Visszatértem mindig, mindenhonnan hozzád,
akinek még nevet se találtam.

Hívtalak tengernek, hajónak, hajnali égnek,
de éppígy lehetett volna:
koriander vagy nagykabát.
Kavicsot gyűjtöttem a parton,
mert rád hasonlított mind,
és a nyelvem alá tettem, hogy velem légy,
ha beszélnem kell.
Néhány férfit szerettem is,
mert nem hasonlítottak rád,
és ettől mintha
világosabban kirajzolódott volna az arcod.

Már nem keresek, csak méricskélek.
Férfinépet, szavakat.
Egyedül és rutinból élek.

Mint akinek állandóan a nyelve hegyén van,
és belefáradt, hogy nem tudja kimondani,
nem tudja kimondani.

POETRY

„Tágulok, mint a világegyetem”
mondta a lány,
valamikor az ősidőkbe veszőn,
egy kollégiumi szobában,
mikor a terhességére terelődött a szó.

GUSTAW HERLING-GRUDZIŃSKI *MÁS VILÁGA*

Az 1919-ben született Gustaw Herling-Grudziński lengyel író, esszéíró, publicista ígéretesen induló irodalmi-kritikusi pályáját a második világháború kitörése derékba törte. Nyugatra való menekülése közben Grodnóban az NKVD letartóztatta, és öt évre munkatáborba küldte. Szabadulása után a lengyel Második Hadtest katonájaként Nyugatra került. Társalapítója volt a Párizsban ma is működő lengyel Institut Literackinak és az ugyancsak Párizsban ma is megjelenő, lengyel nyelvű *Kultura* havilapnak. A negyvenes évek végén Londonba költözött, ott írta meg és adta ki 1951-ben angolul a lágerbeli élményeit összegző

MÁS VILÁG című könyvét. 1952–1955 között Münchenben, a Szabad Európa Rádiónál dolgozott, majd feleségül vette Benedetto Croce lányát, és Nápolyban telepedett le. Ma is ott él.

A MÁS VILÁG, melyből most részletet közlünk, a GULAG-irodalom első könyvei közül való. Angol kiadásához Bertrand Russel, a spanyolhoz Jorge Semp-run, az olaszhoz Ignazio Silone írt előszót. Olvasható még franciául, németül, svédül, oroszul, japánul, kínaiul (Hongkongban adták ki) és arabul. Magyarul a közeljövőben a Nagyvilág-könyvek sorozatban fog megjelenni.

Körtvélyessy Klára